

Tilsynet i henhold til grundlovens § 71
§71-tilsynet alm. del - Bilag 34
Offentlig

Öppna samtal

Från monolog til levande dialog i sociale nätverk
Jaakko Seikkula

Mareld

ISBN 91 8887204 1

(kan bestilles hos Atheneum)

SMAUDDRAG AF BOGEN "Öppna Samtal"

"Jyrki og hans kollegaer forestillede sig tidligt at Keropudas Sairaala kunne være mere end et psykiatrisk plejehjem. Derfor begyndte de selv at overtage akutpsykiatrien og det varede ikke længe før de overtog al psykiatri for de 72.000 mennesker i Vest Lapland " "I 1981 begyndte de med familiebehandling. På den traditionelle måde. De professionelle planlagde og ledede møderne. Mindre end 10 % af de pårørende ville være med til sådanne møder.

Derfor forandrede de i 1984 arbejdsformen . De planlagde ikke mere men snakkede sammen med familierne hvordan møderne skulle køres. Denne arbejdsform fungerede godt og da de lagde statistik for 1988 opdagede de at de fleste af "førstegangsykotiske" kunne vende hjem efter møderne uden at blive indlagt"

I løbet af 1988 begyndte de derfor at møde patienterne og deres netværk i patienternes hjem. Dette fungerede så overbevisende at det nu er der arbejdet sker..

Fra og med 1992 har de systematisk fulgt hvordan det er gået med alle førstegangsykotiske i Vest Lapland og de har på en overbevisende måde vist at det går godt med dem der er blevet behandlet efter "Vest-Laplandsmodellen: Indlæggelser er blevet så godt som overflødige, ligesom den tunge medicinering.

" I 1994 fik Keropudas en finsk pris for at der ikke længere rekrutteredes kroniske patienter i Vest Lapland.

Arbejdet med psykotiske personer har fået Jaakko til at indse at et psykotisk tilstand er karakteriseres af at personen oplever noget som han /eller hun ikke kan formulere i ord, og dermed ikke kan forstå."

1. Netværk - helheden i menneskelige relationer.

Den arbejdsmåde der her beskrives er tilpasset til såvel sundheds / sygehusvæsenet, psykiatrien samt til socialvæsenet og retter hovedinteressen mod interaktionsrelationer i net.

Hvad menes der med et socialt netværk?

Begrebet socialt netværk peger oftest på de samarbejdsrelationer, hvorved individet opretholder sin sociale identitet. Igennem disse relationer får individet psykisk støtte, materiel hjælp og tjenester, viden og mulighed for at skabe nye relationer.

Marsella og Snyder 1981

Der findes ingen færdig identitet, som individet fører med sig ved hvert nyt interaktionstilfælde, derimod former hver diskussion, samtale - identiteten. Ved samme situation påvirker individet gensidigt sine kammerater, han findes med i samme proces hvor han danner sin egen sociale identitet ligesom andres sociale identiteter

Det sociale netværks struktur og psykiske betydning.

Til den almindelige erhvervsarbejdende voksnes netværk hørte i gennemsnit 25 vigtige individer. Af disse oplevedes 3-6 stykker meget nære.

Det mest betydningsfulde var opdagelsen af det såkaldte kerne netværk (core network)

"Begrebet psykosocialt netværk har ændret interessen for det objektive netværk til individets subjektive oplevelse af sit netværk. Individets egen opfattelse af hvilke der hører til hendes netværk er blevet stadigt mere betydningsfyldt.

Menneskers funktioner i individets netværk.

Centralfigur (**nexus= netværkets øje**) er den vigtigste resurse i individets netværk. Ved hjælp af nexus personen beholder individets netværk sin funktionalitet. En krise er ofte et tegn på at denne centrale resurse på en eller anden måde har mistet sin funktionsevne.

En anden vigtig person i netværket er **isolat**.

Hun tilhører ikke nogen af netværkets grupperinger men har en egen relation til hovedpersonen, hun eksisterer kun for individet. Med hende kan individet dele hemmeligheder og intime sager.

"Når betoningen i netværket ligger på familierelationerne er moralen lav. Derimod tyder omfattende venskabs og naborelation på høj moral"
Arlingtonundersøgelsen 1981.

Sammenhæng mellem netværk, sygdomme og depression.

"I det sociale netværk hos de der fik en depression første gang, kunne man mærke tegn på svagere sociale bånd"

"når depressionen fortsætter og bliver kronisk sker en mærkbar svækkelse af netværket, hvilket igen gør helbredelsen sværere"

"Mange sygehusbesøg havde forbindelse med et lavt antal pårørende og venner i netværket samt overrepræsentation af behandlere"

Socialt netværk og psykisk sygdom

Pattison og Pattisons fortegnelse over egenskaber der karakteriserer den skizofrenes netværk (1981)

- netværket er mindre , 8-12 personer
- i netværket findes ofte personer med hvilken relationen er kortvarig (f.eks andre patienter, sygehuspersonale eller nye bekendte)
- socialt betydningsfulde relationer savnes f.eks. gode venner eller slægtinge
- i netværket findes ikke samtidigt emotionelle og materielle relationer (affektive og instrumentelle) men enten materielle eller emotionelle
- relationerne i netværket er i ubalance for så vidt at der ikke forefindes både emotionel og materiel udveksling
- indenfor netværket findes ofte hemmelige, lukkede relationssystemer, der isolerer patienten fra social stimulering fra omgivelserne og fanger hende/ham i et funktionelt lukket socialt system.

Specielt interessante er de lukkede, hemmelige relationssystemer i Pattisons oversigt.

Et sådant er ofte patientens familie, hvor man skaber for familiemedlemmerne kendte men for udenforstående, hemmelige regler . - man undviger åbent og nøjagtigt at definere familiemedlemmernes indbyrdes relationer. Åben redegørelse af sine behov og klarhed over relationerne til de andre truer med at splitte familien, og derfor agere alle sammen for at hemmeligholde definitionen. (Til dels det samme med alkoholikere)

" Forskerne havde den hypotese at det sociale netværk falder fra hinanden ved førstegangsindlæggelse, hvilket således fører til større risiko for kronificering. Ifølge forskerne skulle man gøre alt hvad der var muligt for at mobilisere patientens netværk ved det første sygdomstilfælde.

I førstegangsgruppen (de ny syge) findes i gnsnt.. 23 personer i netværket, 14 i gruppen gentagne indlæggelser og hos langtidssyge 11 personer"

Principper for et netværkscentreret arbejds måde.

1. Den professionelle begynder i diskussionen med klienten at danne sig et billede af klientens nuværende situation ved at spørge, hvem der kender til problemet og hvem der kan være til hjælp.
2. Hele arbejdsgruppen begynder at diskutere hvilke andre professionelle og dele af klientens netværk som burde være med i diskussionen om klientens problem.
3. Man organiserer netværksmøder i specielle svære situationer.

"Netværket er ikke et objekt for forandring men netværket skaber forandringen"

" I en netværksbaseret arbejds måde som matcher problemerne stræber man efter igennem dialog at trække de potentielle resurser frem der findes i de relationer klienten har."

Et god netværkscentreret arbejds måde bør:

- komme tidsmæssigt nær det første tegn på en krise - ikke efter den
- indeholde muligheder for fagfolkene at forlade institutionerne og komme til klientens hjem, skole, arbejdsplads og andre aktuelle steder
- udover klientens naturlige netværk i processen også involvere et minimalt antal myndighedspersoner/professionelle, med tanke på at der i alle netværk findes potentielle hjælperesurser
- indeholde en antagelse om snarest muligt at vende tilbage til normale rutiner
- være opmærksom på kontinuiteten

/Hilsen Erik Olsen

FAP

Foreningen af Psykiatribrugere i Storkøbenhavn